

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

44

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-23-0

2003 11 10

9395458

BRNO 2003

280, -

PŘEHLED VÝZKUMŮ 44

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del Maschio
Na titulním listě:	Středověký hrádek Vratěnin, okr. Znojmo. Foto: Miroslav Bálek
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

© 2003 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

1807 se objekt stává majetkem židovského palírníka Weisse a v držení jeho dědiců zůstal až do 30. let 20. století (Šebela – Vaněk 1985, 8).

Protože stavba plánované prodejny nenarušila zásadním způsobem žádné terénní situace, záchranný výzkum se soustředil především na sledování a dokumentaci postupu demoličních prací stojících budov. Nejzajímavějším a také nejstarším se na základě výsledků dřívějších výzkumů jevílo severní křídlo.

Nejstarším dochovaným zdívkem se podle očekávání ukázala kamenná konstrukce lepená hlínou (s.j. 906), která tvořila obvod celé stavby. V jejím jádru byl zjištěn trámový obvodový věnec (dřevo s.j. 400, 401, 402 – vše dub). Tato dřeva, obzvláště pak trámy 400 a 402, zcela prokazatelně provazují zeď 900 s konstrukcí objevené černé kuchyně (s.j. 906) a tím i s další kamennou na hlínu lepenou konstrukcí 915. Ve spolupráci s dendrochronologickou laboratoří Moravské zemědělskolesnické univerzity se povedlo datovat odebrané vzorky z konstrukcí, a to vzorek 401 – po r. 1579 a vzorek 402 po r. 1593 (Kříž – Rybníček 2003). Se vznikem nejstarší budovy v tomto prostoru lze tedy počítat v samém závěru 16. století.

V další fázi byla do té doby plochostropá stavba doplněna o klenby. Zaklenuty byly místnosti 102 a 103, snad i prostor místností 105, 106 a 107. Neklenutá zůstává stále místnost 104, a to pravděpodobně proto, že zde stále funguje černá kuchyně.

Nejzajímavějším, jak už je výše zmíněno, se stal bezpochyby nález černé kuchyně v místnosti 104. Zpočátku se projevila mocnou mazanicovou konstrukcí (s.j. 906), ve které byl postupně odhalen komín. V dolní části byl patrný asi 0,9 m vysoký sokl vystavěný z kamene a cihel lepených na hlínu, který sloužil jako vlastní topeniště. Povrch zbytku soklu a okolní stěny byly značně propáleny. Celou tuto část kuchyně zastřešoval mohutný dymník (strana min. 2,4 m), který se projevil otiskem trámu v mazanicové konstrukci 906.

Záchranný archeologický a stavebně-historický výzkum v areálu bratrského sboru v Ivančicích potvrdil svými výsledky nutnost sledování veškerých stavebních a zemních prací v centru i na historických předměstích tohoto města. Zjištěními, zejména v oblasti stavebního vývoje budov, byl zasazen další kámen do mozaiky představ o vzhledu této středověké a raně novověké aglomerace (Holub – Merta 2002).

Petr Holub, David Merta, Archaia Brno, o.p.s.

Prameny:

Holub, P. – Merta, D. 2002: Ivančice „Ve sboru“, Nálezová zpráva č. 42/02 uložená v archivu Archaia Brno, o.p.s.
Kříž, P. – Rybníček, M. 2003: Závěrečná zpráva – vyhodnocení vzorků z lokalit Ivančice, Brno-Mečová, vyhotovená dendrochronologickou laboratoří Ústavu nauky o dřevě MZLU Brno.

Literatura:

Kratochvíl, A. 1906: Ivančice, bývalé královské město na Moravě. Ivančice.
Kuča, K. 2000: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, 2. díl, H-Kole. Praha.
Sadílek, J. 2001: Ivančice Ve sboru č.p. 352. Olešnice na Moravě.

Šebela, L. – Vaněk, J. 1985: Hromadný nález ze studny v areálu bývalého bratrského sboru v Ivančicích, přelom 16. a 17. století. Ivančice.

Resumé

Ivančice (Bez. Brno-venkov), Ve sboru Str. 352. Siedlung. Neuzeit. Rettungsgrabung.

JAMOLICE (okr. Znojmo)

Kostel Nanebevzetí Panny Marie. Středověk. Záchranný výzkum.

Na základě upozornění technického administrátora moravskokrumlovského děkanství, že v souvislosti s opravou fasády kostela bude proveden i výkop rýhy po obvodu kostela, byla situace prohlédnuta a zdokumentována. Vzhledem k postupu prací bylo možno dokumentovat jen část na severní a východní straně. Podařilo se zjistit rozdílné zdivo kněžiště a lodi, což je způsobeno patrně rozdílnými stavebními etapami. Suť zachycená na severní straně mimo půdorys kostela může být pozůstatkem po budovách templářské komendy, která zde stávala ve 13. stol.

Josef Unger, ÚAPP Brno

Resumé

Jamolice (Bez. Znojmo). Mariä-Himmelfahrt-Kirche. Mittelalter. Rettungsgrabung.

JAROMĚŘICE NAD ROKYTNOU (okr. Třebíč)

Žerotínova 18. Středověk, novověk. Sídlištní aktivity. Záchranný výzkum.

Archeologický výzkum byl vyvolán rekonstrukcí přípojky kanalizace k domu Žerotínova 18 („Pohostinství Sabina“), realizovanou pí Zdeňkou Zalabalovou. Terénní část výzkumu proběhla dne 13. března 2002 a zpracování výzkumu dne 2. května 2002.

Město Jaroměřice nad Rokytnou leží v mírně zvlněném terénu Jevišovické pahorkatiny, jež je součástí Českomoravské vrchoviny. Předmětná lokalita se nachází v historickém jádru města, které se rozkládá na severním břehu řeky Rokytné, na jejím soutoku se Štěpánovickým potokem. Lokalita leží v poměrně málo členitém terénu, na mírném východním svahu svažujícím se směrem na východ ke zmíněnému Štěpánovickému potoku. Geologický podklad zde tvoří kvartérní písčito-jílovité sedimenty. Úroveň povrchu terénu se pohybuje kolem 422 m n. m. Archeologické podloží vytvářejí náplavové jíly a jílovité hlíny. Půdní typ zde představuje písčité jílovitá hlína. Následuje pak cca 0,30-0,60 m mocné souvrství středověkých a novověkých antropogenních vrstev, pokryté betonovou dlažbou.

Lokalita leží ve starém sídelním území, o čemž svědčí několik pravěkých lokalit v nejbližším okolí (Košťálek 1973; Kovárník 1975; 1978; 1982; 1989). Podle archeologických pramenů byla předchůdcem středověkého města stará slovanská osada, přesto se Jaroměřice poprvé objevují v písemných pramenech až k roku 1325 v souvislosti se zdejší farním kostelem a v roce 1420 se uvádějí jako městečko. Spolu s Bítovem byly zeměpanským majetkem. Existenci tvrze lze v Jaroměřici